

Asia: VM158:00/2020 VN/22283/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

1 Lakiehdotus valtionavustuslain muuttamisesta

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §:n 2 momentti: Onko valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään tallennettavien tietojen laatu säännelty riittävän tarkasti ja onko perusteltua, että tallennettavien tietojen laadusta ja tallentamistavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella?

On hyvä, että tallennettavien tietojen laadusta ja tallentamistavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §:n 4 momentti: Onko perusteltua, että valtionapuviranomainen voi toistaiseksi käyttää omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintaan tarkoitettua tietojärjestelmää lakiehdotuksessa säädetyin edellytyksin vai tulisiko lakiehdotuksen lähtökohtana olla, että valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään käyttöönotto tulisi kaikkia valtionapuviranomaisia sitovaksi riittävän siirtymisajan jälkeen?

Taiteen edistämiskeskus kannattaa laissa annettua mahdollisuutta, että valtionapuviranomainen voi käyttää uuden järjestelmän sijasta omaa valtionavustusjärjestelmäänsä, jos se kykenee vastaamaan tässä lakiuudistuksessa säädetyistä tiedonhallintaa sekä tietojen säilytystä ja arkistointia koskevista velvoitteista. Vanhassa, toimivassa järjestelmässä pysyminen voi olla perusteltua myös kustannussyistä. Riittävällä siirtymäajalla tulisi kuitenkin tavoitteena olla uuden järjestelmän käyttö kaikessa valtionavustustoiminnassa: erilliset järjestelmät yleensä johtavat omanlaisiinsa menettelytapoihin ja käytäntöihin, jotka voivat hankaloittaa nyt tavoitteena olevia viranomaisten yhdenmukaisia valtionavustuskäytäntöjä, tiedonvaihtoa ja toimintojen keskinäistä koordinoitua.

Valtionavustusasiakkaille ei liioin pitäisi olla tarjolla kovin monia erilaisia asiointijärjestelmiä.

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Säännös on hyvin perusteltu.

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat velvoitteet 32 b §:n 1 momentti: Onko perusteltua, että kukin valtionapuviranomainen toimii tiedonhallintalaissa tarkoitettuna tiedonhallintayksikkönä, vai tulisiko tiedonhallintayksikölle kuuluvien tehtävien toimivallasta säätää jollakin muulla tavalla?

On perusteltua, että kukin valtionapuviranomainen toimii tiedonhallintayksikkönä.

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat velvoitteet 32 b §:n 2 momentti: Onko säännöksen 2 momentissa säännelty tietojen tallentamisvelvollisuus perusteltu ja jos on, tulisiko tallentamistavasta säännellä tarkemmin?

Tietojen tallentamisvelvollisuus on perusteltu. VA-tietojärjestelmään tallennettavien tietojen laadusta ja tallentamistavasta voi olla perusteltua säätää valtioneuvoston asetuksella, jotta avustusten käyttöä ja kohdentamista voidaan seurata ja arvioida nykyistä paremmin. Jos osa valtionapuviranomaisista jää yhteisen tietojärjestelmän ulkopuolelle, se voi aiheuttaa haastetta viranomaisten tiedonvaihdolle ja toimintojen koordinoinnille. Asetuksella voitaisiin tarvittaessa tarkentaa tietojen laatua ja tallennusta koskevia vaatimuksia.

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat velvoitteet 32 b §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Säännös on hyvin perusteltu.

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko säännöksessä ehdotettu Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisen yhteisrekisterinpitäjäys perusteltu lähtökohta ja jos on, tulisiko sen sisällöstä säätää tarkemmin?

Yhteisrekisterinpitäjäys on perusteltu ratkaisu ja myös valtionapuviranomaisen rooli rekisterinpitäjänä ilmenee säännöksestä, joskin säännöksen 1 momentin teksti on saatu EY-direktiivin kumoamista ja EU:n tietosuoja-asetusta koskevalla viittauksella kovin vaikealukuiseksi. (Osaisiko KOTUS auttaa tässä asiassa?)

Toinen momentti on selkeä, mutta siinä on syytä ottaa huomioon myös muita lakisääteisiä poissaolon syitä, kuten vanhempainvapaa ja varusmiespalvelus, joita apurahapäätösten osalta pitää Taiteen edistämiskeskuksessa rekisteröidä (ks. Laki valtion taiteilija-apurahoista 734/1969, 4 f §).

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko säännöksen 2 momentissa säännelty henkilötietojen luovuttamista koskeva poikkeus säännelty riittävän selvästi ja soveltamisaltaan riittävän kattavaksi?

Katso vastaus edellä.

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Katso vastaus edellä.

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään tallennettavien tietojen ja asiakirjojen yleinen 10 vuoden säilytysaika siihen liittyvine poikkeuksineen perusteltu lähtökohta?

10 vuoden yleinen säilytysaika on perusteltu, mutta säädös sitoo sen vain valtionavustuksen viimeisen erän maksamiseen. Tietojärjestelmään tallennetaan tietoja ja asiakirjoja myös hakijoista, jotka saavat kielteisen päätöksen; säädös ei ota kantaa näiden tietojen ja asiakirjojen säilytysaikaan. Yksityishenkilöille apurahoja jakavalla Taiteen edistämiskeskuksella tällaisten hakijoiden ja päätösten määrä lasketaan vuosittain tuhansissa.

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko säännöksen 2 momentissa ehdotettava Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisen toimivalta tietojen ja asiakirjojen arkistoinnin osalta riittävän selvä?

Toimivalta tietojen ja arkistoinnin osalta on riittävän selvä.

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Katso edellä huomiot säilytysajoista.

Voimaantulosäännös: Onko ehdotettu erillinen siirtymäaika lain 32 b §:n 2 momentissa säännellylle tietojen tallentamisvelvollisuudelle perusteltu ja oikean pituinen vai olisiko perusteltua, että tallentamisvelvollisuus tulisi voimaan samanaikaisesti lain yleisen voimaantulon kanssa?

Voimaantulosäännös on perusteltu erillisen siirtymäajan osalta.

2 Lakiehdotus valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Valtiokonttorin tehtävät 2 §: Onko valtiokonttorin uusista lakisääteisistä tehtävistä säädetty riittävän selvästi?

Uusista lakisääteisistä tehtävistä on säädetty riittävän selvästi.

Valtiokonttorin tiedonsaantioikeus 2 c §: Onko Valtiokonttorin oikeudesta saada tietoja muiden viranomaisten rekistereistä säädetty riittävän selvästi ja kattavasti?

Kyllä on.

Onko ehdotettu lakiehdotus yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos lakiehdotusta tulisi tarkistaa niin miten?

-

3 Lakimuutokset ja valtionavustustoiminta

Onko hallituksen esitys perusteltu ja sisällöltään oikeassa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin?

Kyllä on.

Valtionavustustoimintaa ja yhteisiä tietojärjestelmäpalveluja koskevat yleiset havainnot

On tärkeää va-tietojärjestelmän kehittämisen ja käyttöönoton yhteydessä huomioida, että asiakkaiden näkökulmasta valtionavustusprosessi sujuvoituu ja palvelee asiakkaita paremmin. Samalla on syytä tässä kohdin muistuttaa, että Taiteen edistämiskeskuksen suurin asiakaskunta koostuu yksityishenkilöistä (luonnollisia henkilöitä). Järjestelmän kehittämistyössä tulee huomioida yksityishenkilöiden hakuprosessi samalla tavalla kuin yhteisöhakijoiden, ja ottaa huomioon myös se,

että apuraha- ja avustushakemusten määrä Taiteen edistämiskeskuksella on vuosittain yli 12 000 hakemusta (v. 2020 ylimääräiset koronahaut ml. 23 000 kpl).

Rantanen Esa
Taike